

Pokorné sebepoznání nás osvobodí od naší náruživosti ostatní odsuzovat. Bez sebepoznání promítáme své chyby na druhé a odsuzujeme je, namísto toho, abychom sami sebe svěřili Božímu milosrdenství.

Otcové pouště s Anselmem Grünem

Milosrdenství vede k pokoji

Ježíš nás zve k milosrdenství, abychom se víc přiblížili a lépe podobali našemu Bohu Otci. Není snadné pochopit tento postoj milosrdenství, protože jsme zvyklí od druhých žádat vyúčtování: „Udělal jsi tohle, takže teď musíš udělat tamto“. Jsme zvyklí soudit a nedokážeme dávat trochu prostoru porozumění a milosrdenství. K tomu, abychom byli milosrdní, jsou zapotřebí dvě věci. Za prvé: znát sami sebe, vědět, že jsme se dopustili mnoha nedobrych věcí a jsme hříšníci. Je potřebné umět říci: „Pane, stydím se za to, co jsem v životě udělal.“ Neboť i když nikdo z nás nikoho nezabil, přece jsme napáchali tolik každodenních hříchů! Uznat, že jsme se dopustili něčeho proti Hospodinu, a stydět se před Bohem je milost. Je to jednoduché, ale současně i velmi těžké říci: „Jsem hříšník, stydím se před Tebou a prosím Tě o odpuštění.“

Druhým postojem nezbytným k milosrdenství je „rozšířit své srdce“. Stud, kajicnost rozšiřuje maličké a sobecké srdce, protože dává prostor milosrdnému Bohu, aby nám odpustil. Co znamená rozšířit své srdce? Když uznáváme, že jsme hříšníci, především nehledíme na to, čeho se dopustili ti druzí. Tou základní otázkou je: „Kdo jsem já, abych to posuzoval? Kdo jsem já, vždyť jsem se dopustil stejných nebo i horších věcí!“ (...) Velké srdce se nemíchá do života druhých, neodsuzuje, ale odpouští a zapomíná - zrovna tak, jak Bůh zapomněl a odpustil moje hříchy.

Papež František – Milosrdenství

Odpuštění hříchů představuje jednu ze základních známek církve. Církev by měla uzdravit hříšníky nejen navenek, jakoby zvnějšku svého mystického těla, ale musí je naopak přijmout do sebe a zprostředkovat jim svou vlastní sílu milosti. Naše hříchy nejsou jen urážkou Boha, ale též urážkou lidí a Kristus svěřil lidem Boží moc hříchy odpouštět (srv. „jako i my odpouštíme...“ Mt 6,12). Ježíš ve skutečnosti rozlišoval dva druhy hříšníků: ti, kteří chtěli zůstat ve svém hříchu, a ti, kteří přicházeli k němu, aby jim odpustil. Jestliže ty první přísně káral, ty druhé přijímal s velkou láskou. To všechno můžeme předvést na příkladu tělesného zdraví. Nelze rozdělit lidi jednoduše na zdravé a nemocné, jako by to byly dvě zcela různé kategorie. Všichni lidé trpí škodlivými vlivy prostředí, v němž žijí. Zdraví jsou ti, kteří mají sílu tyto vlivy přemáhat, nemocní jim naopak nejsou schopni odolat. Církev je zdravé tělo Kristovo, které napříč stoletími vítězí nad všemi hříchy a obrací hříšníky. Takové musí zůstat její zdraví a její svatost až do dovršení věků.

Tomáš Špidlík – Svatý rok milosrdenství

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Francis J. Moloney – Evangelium podle Jana – Sacra pagina; Felix Porsch – Evangelium sv. Jana – Malý stuttgartský komentář; Jindřich Fencel – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

5. neděle postní – cyklus C

13. března 2016

¹Ježíš odešel na Olivovou horu. ²Ale brzo ráno se zase objevil v chrámě a všechen lid přicházel k němu. On se posadil a učil je. ³Tu k němu učitelé Zákona a farizeové přivedli ženu přistíženou při cizoložství. Postavili ji doprostřed ⁴a řekli mu: „Mistře, tato žena byla dopadena v cizoložství při činu. ⁵Mojžíš nám v Zákoně nařídil takové ženy ukamenovat. Co říkáš ty?“ ⁶Tou otázkou ho chtěli přivést do úzkých, aby ho měli z čeho obžalovat. Ježíš se však sehnul a psal prstem na zem. ⁷Když na něj nepřestávali dotírat otázkami, vzpřímil se a řekl jim: „Kdo z vás je bez hříchu, ať po ní hodí kamenem první!“ ⁸A sehnul se opět a psal na zem. ⁹Když to uslyšeli, jeden za druhým se vytráceli, starší napřed, až zůstal on sám a žena před ním. ¹⁰Ježíš se vzpřímil a řekl jí: „Ženo, kam se poděli? Nikdo tě neodsoudil?“ ¹¹Odpověděla: „Nikdo, Pane.“ Ježíš řekl: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a od nynějška už nehřeš!“

Lk 15,1-3.11-32

1. čtení:
Iz 43,16-21

2. čtení:
Flp 3,8-14

Evangelium:
Jan 8,1-11

Srovnání:

Lk 21,37;

Mk 14,49;

Lv 20,10;

Dt 22,22-24;

Mk 8,11; 10,2;

12,15; Jer

17,13; Dt 17,7;

Řím 2,1; Mt

7,2; Jan 5,14

Úvod k meditaci

Ježíš je jediný, kdo byl bez hříchu a tudíž jediný, kdo mohl hodit kamenem na cizoložnou ženu. Nehodil, protože on nechce smrt hříšníka, ale obrácení a život. Proto ani my nemůžeme hodit, ať jde o kohokoli. Ježíš nedává najevo, že hřích je dovolen. Jeho slova *jdi a od nynějška už nehřeš* ukazují jasně, jaký má být postoj ke hříchu. Ježíš ukazuje, jaký je jeho postoj k člověku, který pochybil: milosrdenství. Ježíšův milosrdný pohled na ženu působí jako balzám na duši. Ještě nikdo nikdy se na ni takto nepodíval. Jdi a najdi znovu svou důstojnost!

Výklad biblického textu

Kontext: Úryvek patří mezi nejznámější a nejpůsobivější texty Janova evangelia. Dodatečně byl připojen k Janovu evangeliu, jak je vidět i z jeho rozdílného umístění v různých starých rukopisech. V některých je dokonce přiřazen k Lukášovu evangeliu. Nelze pochybovat o inspirovanosti textu, nebo mu ubírat historickou hodnotu, ale s jistotou můžeme říci, že autorem textu nebyl evangelista Jan.

Vyprávění má dvě části se dvěma vrcholy: Ježíšův střet se zákoníky a farizeji (v. 1-9) a Ježíšovo setkání se ženou (v. 10-11).

v. 6: psal prstem na zem – Ježíš nepřistupuje na učenou diskusi o Zákonu, pro něj – na rozdíl od zákoníků a farizeů – je nejdůležitější cizoložná žena. Tváří v tvář dotěrným tazatelům reaguje uvolněně a suverénně: píše „prstem po zemi“. Někteří při tom myslí na verše z proroka Jeremiáše – *jsou zapsáni v zemi stínů, protože opustili zdroj živých vod, Hospodina* (Jer 17, 13n); jiní uvažují o tom, že Ježíš vepisoval do prachu hříchy shromážděných zákoníků a farizeů, které si pak oni sami mohli přecíst; další vysvětlují, že Ježíšovo záhadné psaní do písku může být chápáno jako snaha ukázat odpůrcům

jejich slepotu: ignorují cizoložnou ženu a Ježíš tedy nedbá na ně! Co Ježíš opravdu psal, však není důležité.

v. 7: Kdo z vás je bez hříchu, ať po ní hodí kamenem první! – Ježíš je vede k tomu, aby uznali, že jako hříšníci nemají právo soudit druhé. Reakce tazatelů ukazuje, že pochopili a že jejich morální svědomí a cit pro právo je stále ještě v pořádku. Jako první odcházejí starší jakožto zkušenější a moudřejší, což vlastně mluví v jejich prospěch.

v. 11: Ježíš neříká jediné odsuzující slovo, ani kázání o morálce, ani slova o hříšné minulosti. Ježíš spíše otevírá novou cestu do budoucnosti. Žena dostává šanci nového začátku. Ježíš se zde chová podobně jako otec v Lukášově podobenství o „milosrdném otci a jeho dvou synech“ (Lk 15,11-32). Z bezvýhradné podpory a odpuštění získává žena sílu začít nový život. Ježíš zde poukazuje na to, s čím máme mnohdy problém, co neumíme nebo čeho se bojíme: umí oddělit hřích od hříšníka a dát mu najevo své přijetí, které vede k nalezení odhodlání vydat se na správnou cestu.

K tématu

Manželství je symbolem a také lidskou skutečností věrného vztahu Boha a jeho lidu. A zničí-li se manželství cizoložstvím, pošpiní se vztah Boha a lidu. Učitelé zákona a farizejové však položili tuto otázku, aby mohli Ježíše obvinít. Kdyby Ježíš řekl: „Ano, ukamenujte ji“, řekli by lidu: „Tak toto je ten váš dobrý mistr?... Podívejte, co udělal s touto ubohou ženou!“ A kdyby Ježíš řekl: „Ne, ubohá žena. Odpuštěte jí!“ řekli by: „Neplní zákon!“ Je nezajímala ta žena, nezajímali je cizoložníci a možná někdo z nich byl cizoložník. To je nezajímalo. Chtěli jenom nastrojít Ježíšovi léčku! Proto Pán odpověděl: „Kdo z vás je bez hříchu, ať po ní hodí kamenem první!“

Evangelium s určitou ironií říká, že žalobci se „jeden za druhým vytráceli, starší napřed“. Je vidět, že měli u nebeské banky otevřen nemalý účet. A Ježíš zůstává s touto ženou sám, jako zpovědník, a říká jí: „Ženo, kam se poděli? Nikdo tě neodsoudil? Kde jsou? Jsme sami, já a ty. Ty před Bohem, bez žalob, bez řečí. Ty a Bůh! Nikdo tě neodsoudil?“ A žena odpoví: „Nikdo, Pane“, ale neříká, že obžaloba byla falešná a že nic neudělala. Uznává svůj hřích. A Ježíš prohlašuje: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a od nynějška už nehřeš“..., aby ses nedostala do takovéto hrozné situace, nemusela se stydět, neurazila Boha a nepošpinila vztah Boha k jeho lidu.

Ježíš odpouští, ale je zde něco více než odpuštění. Ježíš přechází zákon a jde za něj. Neříká jí, že cizoložství není hřích. Nikoli, ale neodsuzuje ji podle zákona. Takové je mystérium milosrdenství. Je to tajemství Ježíšova milosrdenství. Milosrdenství je obtížně srozumitelné: „Ale, otče, - zeptá se někdo - milosrdenství odstraňuje hříchy?“ Nikoli, hříchy jsou odstraněny Božím odpuštěním. Milosrdenství je způsob, kterým odpouští Bůh. Ježíš totiž mohl říci: „Odpouštím ti. Jdi!“ - jako to řekl onomu ochrnutému, kterého k Němu spustili ze střechy. Tady říká: „Jdi v pokoji.“ Ježíš jde dál. Radí ženě, aby už nehřešila, je zde je patrný Jeho milosrdný postoj. Brání hříšníka před jeho nepřáteli, brání jej před spravedlivým potrestáním. Také my bychom možná měli jít do pekla. Kolik z nás? A to je spravedlivé odsouzení. On však odpouští víc. Jak? Tímto milosrdenstvím.

Milosrdenství jde dál a přetváří život dotyčného tak, že odstraňuje hřích. Hledíme na nebe, na spoustu hvězd, ale když ráno vyjde slunce, hvězdy už pro množství světla nejsou vidět. A takové Boží milosrdenství. Velké světlo lásky a něhy. Bůh odpouští nikoli dekretem, ale něhou, pohlazením ran hříchu. Protože se zasazuje za odpuštění, zasazuje

se za naši spásu. Tímto způsobem Ježíš dělá zpovědníka: neponižuje, neříká jí: „Co jsi udělala? Pověz! A kdy jsi to udělala? A jak jsi to udělala? A s kým?“ - Nikoli. Jdi a nehřeš už více. Milosrdenství Boží je obrovské, obrovské! Odpouští nám pohlazením!

Papež František – katecheze z Domu sv. Marty 7. 4. 2014

„Kdo z vás je bez hříchu, ať po ní hodí kamenem první!“ Tato slova jsou naplněna odzbrojující mocí pravdy, která boří zeď přetvářky a otevírá svědomí pro vyšší spravedlnost, spravedlnost lásky, v níž spočívá naplnění zákona (srov. Řím 13,8-10). Spravedlnost zachránila také Šavla z Tarsu, kterého proměnila ve svatého Pavla (srov. Flp 3,8-14).

Když žalobci „jeden po druhém odcházeli, starší napřed“, Ježíš odpustil ženě její hřích, uvedl ji do nového života a nasměroval k dobru: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a od nynějška už nehřeš!“ Je to stejná milost, která přiměje apoštola říci: „O jedno mi jde: nedbám na to, co je za mnou, ale ženu

se k tomu, co je přede mnou. Běžím k cíli za vítěznou nebeskou odměnou, ke které nás Bůh povolal skrze Ježíše Krista.“ (Flp 3,14). Bůh nám přeje pouze dobro a život; On pečuje o zdraví naší duše prostřednictvím svých služebníků, osvobozuje nás od zla ve svátosti smíření, aby nikdo nebyl zavržen, ale všichni měli možnost se obrátit. (...)

Draží přátelé, učme se od Pána Ježíše nesoudit a neodsuzovat bližního. Učme se být neústupní vůči hříchu, počínaje svým vlastním (!), a shovívaví k lidem. Kéž nám v tom pomáhá svatá Matka Boží, která postrádala jakoukoli vinu, a je prostřednicí milosti každému litujícímu hříšníkovi.

Benedikt XVI. 21. 3. 2010

Této ženě se dostává odpuštění bez předchozího pokání. Pokání totiž přichází po odpuštění a spočívá v tom, že se člověk nezavře do klece svých vlastních vin, ale otevře se radosti větší lásky. Odpuštění, které předchází pokání, je stvořitelství úkon. Otevírá novou budoucnost ke svobodě, v níž člověk už nehřeší, ale víc miluje.

Láska, kterou hříšnice přijímá v odpuštění, ji „ospravedlňuje“: činí ji spravedlivou. Člověk se totiž stává spravedlivým v té míře, v jaké zakouší lásku spravedlivého, který ho neodsuzuje. Tehdy může milovat tak, jak je sám milován. A láska je úplně naplnění zákona (Řím 13,10b).

Silvano Fausti – Nad evangelium podle Jana

Otec Mojžíš pravil: „Kdo nese své vlastní hříchy, nebledí na hříchy ostatních.“ Apo 510

Mniši opětovně napomínají, abychom nesoudili bratry a sestry. Moralistní požadavek sám o sobě však mnoho ovoce nepřinese. Pouze plné uvědomění si vlastní hříšnosti nás osvobodí od vnitřního tlaku druhé kritizovat a posuzovat. Budeme-li upřímní a zapátráme v sobě samých, uvidíme, jak dalece se se svým životem mýjíme. „Míjet cíl, míjet se se svým životem“ to je obsah řeckého výrazu pro „hřešit“. Stále znovu opouštíme pravdu a mýjíme se tak se životem, který pro nás zamýšlí Bůh.

Jak nést své hříchy, předvádí otec Mojžíš pomocí symbolického jednání. Na shromáždění, které mělo soudit provinění jednoho z bratrů, Mojžíš mlčí a na obranu obžalovaného vůbec nic nedělá. Naopak, bere děravý pytel, plní jej pískem, klade si jej na záda a obchází shromáždění. Jeho počínání v bratrích vzbuzuje zvědavost a ptají se, co to vše má znamenat. A otec vysvětluje, že své hříchy vzali na záda a tak je nevidí. Tyto hříchy však po sobě zanechávají pískovou stopu, kterou vidí všichni ostatní, oni sami jsou však pro ně slepí. Až uvidí své hříchy, nebudou hledět na hříchy druhých.